Zdeněk Kratochvíl:

Nabídka kurzů na Katedře filosofie a dějin přírodních věd PřF UK
pro školní rok 2010 / 11

Nabízím letos tyto kurzy:
Dějiny filosofie I. - zimní semestr
Filosofie živé přírody I. - zimní semestr
Filosofie a metodologie vědy - zimní semestr (toto konám společně s dalšími, spíš oni)
Úvod do religionistiky - letní semestr
Etika vědecké práce - letní semestr

Poznámka ke všem kurzům:
Zkušenost učí, že nejhorší nudou bývají úvody do čehokoliv, zvláště pak do „společenských věd“. Vyznávám, že filosofie není „společenskou vědou“, nýbrž něčím mezi uměním a vědou, nebo někdy mezi náboženstvím (mýtem) a vědou, jindy zase mezi vědami formálními (matematika, logika) a empirickými (třeba přírodními). Je jenom na nás, jestli si z toho uděláme něco zajímavého. Aby to mohlo být zajímavé, musí se začít myslet, takže úplně jednoduché to není – a 3 kredity se na naší fakultě většinou nedávají jen za dobré chování. Nicméně vím, že vaším oborem je něco jiného, s čím by to ovšem mělo souviset, někdy viditelně, jindy nenápadně.

Dějiny filosofie I. - MS720P49 2/0 Zk jen zimní semestr 3 kredity
Pro bakaláře biologie součást nabídky modulu „Ostatní předměty“, pro ostatní volitelné.
Úterý 16:30, Viničná 7, Zoologická posluchárna v 2. patře (B 7) – od 5. 10.

Anotace:
Úvodní kurz dějin filosofie v kontextu vývoje přírodních věd od nejstarší doby do konce renesance. Přehled tradiční terminologie a představových rámců základních teoretických přístupů ke světu.
Cílem není naučit se zpaměti životopisy, díla a data filosofů, nýbrž pochopit několik základních konceptů toho, co může být považováno za „racionální“, - a při té příležitosti zvládnout minimum z té části z historického pojmosloví, kterou stále používáme.
(*Pozn. pro ty studenty PřF, kteří mají také povinnost „filosofie ve společném základu“ na FF UK: Po rozšíření o 2. semestr se tento kurz automaticky uznává i na FF.*)

Základní literatura:
ZK, Filosofie mezi mýtem a vědou (od Homéra po Descarta), Academia : Praha 2009 (nelekněte se, budu chtít jenom podmnožinu toho).

Doporučené návaznosti např.:
Novověká filosofie a věda (Vojtěch Hladký)
Filosofie a metodologie vědy (Vojtěch Hladký a já)

Cvičení z filosofie (terénní)
(Žádný z těchto kurzů ale nevyžaduje předchozí absolvování Dějin filosofie I.)

Filosofie živé přírody I. - MS720P913 2/0 Zk jen zimní semestr 3 kredity
Čtvrtek 13:10, v místnosti katedry (P26) ve Viničné 7 (takže to bohužel není viditelné přes centrální rozvrh, čímž se neračte klamat) – od 7. 10.

Anotace:

Cesta k chápání přírody a přirozenosti prostředky antické a současné filosofie (Hérakleitos, Plútarchos, fenomenologie, hermeneutika, postmoderna). Pokus o obnovu oboru filosofie přírody a přirozenosti. Kurz je míněn jako náročnější. Absolvování Dějin filosofie nebo podobného kurzu je vhodné, ne však nutné.
Základní výrazy: fysis - přirozenost, zkušenost, vnímání a myšlení, celek a část, horizont, kosmos, přirozený svět, látka, čas, tvar, druh, organismus, bytost, život, evoluce, paradigma.

Základní literatura:

Z. Kratochvíl: Filosofie živé přírody, Herrmann a synové, Praha 1994.
Dostupné také na www.fysis.cz/Texty/Texty.htm
Doporučuji ale spíš novou, zatím nevydanou verzi, která vznikla jako předloha pro anglický překlad: www.fysis.cz/Texty/FZP.doc a www.fysis.cz/Texty/FZP.pdf

Doporučená návaznost např.:

Cvičení z filosofie (terénní)

Filosofie a metodologie vědy - MS107005 2/0 Zk jen zimní semestr 3 kredity
Vojtěch Hladký, Z. Kratochvíl
Úterý 13:10, Viničná 7, místnost B2P v 2. patře vpravo – od 5. 10.
Pro bakaláře biologie součást nabídky modulu „Ostatní předměty“, pro ostatní volitelné.
Anotace:
Těžištěm kurzu je moderní metodologie přírodních věd, zejména biologie. Cílem je poukázat na to, kolik podob zkoumání světa mělo a má, nahlédnout nesamozřejmost podoby současné vědy.
Půjde hlavně o předpoklady matematizace přírody a mechanomorfní metafory poznávání; o to, jaké důvtipnosti i potíže s tím jsou spojené.
Co považujeme za vědu, co znamená „důkaz“, kdy je ne-věda něčím pejorativním a kdy ne.
(No, správně by měl být modulový kurz řádně vyzkoušený a zavedený. Tenhle poběží podruhé, takže jsme nějaké to poučení pro sebe už vyvodili a pár prezentací připravili, už to nebude jenom pokusné. Nehodláme vás manipulovat geneticky ani ideologicky. K tomuhle jsem se spolčil s Vojtěchem Hladkým, vlastně je to spíš jeho kurz, který poněkud mentoruji. Trochu u se toho nejspíš budeme hádat o věc a náležité pochopení.)

Úvod do religionistiky - MS720S242 2/0 Z jen letní semestr 2 kredity
Ve čtvrtek od 15:40 u mě ve Viničné 7 v P26
(takže to bohužel zase nebude viditelné přes centrální rozvrh, čímž se neračte klamat)

Anotace:

Co je náboženství? Jiná než religionistická hlediska na náboženství (theologické, filosofické, etické, sociologické) a problémy jejich adekvátnosti. Rozdíly a styčné body náboženství s filosofií a vědou. Mají všechna náboženství něco společného? Typologie různých náboženství.

Mýtus, ritus, nebe a země, sakrální a profánní, „probuzení", „víra“, „spása", „věčnost"...

Příklady konkrétních náboženství: Řecko, Indie, Čína, judaismus, křesťanství, islám.

Jinak řečeno:

Napřed si ukážeme, že ta náboženství, která při tom slově každého prvně napadnou, si jsou navzájem tuze podobná, pak zohledníme větší měřítko náboženské diverzity (jako kdybychom přešli od diverzity primátů k diverzitě všeho živého) a pokusíme se v něm vyznat bez komolení těmi pojmy, které jsou vhodné třeba pro křesťanství, islám nebo buddhismus. Podrobněji probereme Řecko a křesťanství jako dvě extrémně rozdílná a přitom souběžně vlivná náboženství v tradičním evropském prostoru (navíc je umím).

Nakonec: Problém náboženství současné globalizované kultury.

(Účastníci kurzu se nedozvědí, které náboženství je tím správným, ba ani to, zda je náležitější náboženství nebo ateismus. Možná jde spíš o kulturní nebo nekulturní podobu toho či onoho. Nepůjde totiž o náboženskou misii ani o školení vědeckého ateismu.)

Etika vědecké práce (Z.K. a kol.) 1/0 Z jen letní semestr 2 kredity

Cit pro náležitost jednání (svědomí), praxe, zákony a cesta k úspěchu se ne vždy kryjí. Každý veřejný prostor (publikace, internet) lze využít, nadužít i zneužít. Orientaci poskytují „dobré zvyky“ konkrétních vědních oborů, které je potřeba předávat a rozvíjet na míru situace. Týkají se nedotknutelnosti pozorovaných dat, ale taky metod zpracování (zobrazovacích, statistických) i způsobů publikace. Ožehavou otázkou je práce s cizími neveřejnými daty, třeba při týmové práci. Po obecných tématech představí konkréta odborníci z laboratorní a publikační praxe. K tomu poučení o psaní článků a školních prací i o autorských právech.

Předběžný odhad rozvrhu: úterý od 13:10.

2 hodiny každých 14 dní

Předsokratovský seminář (Vojtěch Hladký, Radim Kočandrle, Z.K.) oba semestry

Není to akce masová ani kreditovaná, leč v rámci grantového činění několika přátel:

Pondělí 17:30 na katedře (P26, Viničná 7).